

Program wieloletni Kopalni Soli „Wieliczka”

Zachować dla przyszłych pokoleń

mgr inż. Zbigniew Zarębski, dyrektor naczelny Kopalni Soli „Wieliczka”

Kopalnia w liczbach:

- kilkaset lat eksploatacji
- 9 poziomów sięgających 327 m głębokości
- 250 km chodników i ok. 2,5 tys. komór
- długość złoża: ok. 10 km, szerokość: ok. 1,5 km
- tereny kopalni: 73 ha
- całkowita objętość pustek pod ziemią: ok. 6,2 mln m³
- ok. 2,6 mln m³ materiału podsadzowego ulokowane w wyrobiskach od początku istnienia obiektu
- część udostępniona do zwiedzania to 3,5 km odcinek na głębokości od 64 m do 135 m
- prawie 30 mln zwiedzających w historii obiektu

Kopalnia Soli „Wieliczka” zajmuje niezwykle ważne miejsce w polskiej historii, gospodarce i kulturze. Tak jak sól przez wieki kształtowała cywilizację, tak przez stulecia wielicka kopalnia wpływała na rozwój kraju.

Sława kopalni dociera do najodleglejszych zakątków ziemi. Jej bogactwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze od wieków wzbudza podziw całego świata. Ze wszystkich kontynentów nieustannie ściągają turyści, aby na własne oczy zobaczyć wiekowy zabytek. Dzieło natury i kilkudziesięciu pokoleń górników. Wizytówkę Polski.

Nowoczesne przedsiębiorstwo

Kopalnia Soli „Wieliczka” to nie tylko najstarsza polska marka, ale również nowoczesnie zarządzane przedsiębiorstwo. Zakończenie eksploatacji soli kamiennej w 1996 r. oraz restrukturyzacja i zmiana profilu działalności firmy z produkcyjnego na usługowy, to początek zakrojonych na szeroką skalę zmian.

Misją kopalni stało się zachowanie dla przyszłych pokoleń, wzbogacanie i nowoczesne udostępnianie pomnika historii, kultury, przyrody i techniki, a także miejsca kultu.

Kopalnia Soli „Wieliczka” Przedsiębiorstwo Państwowe zatrudnia 458 pracowników, wyodrębniona z jej struktur do obsługi ruchu turystycznego spółka Kopalnia Soli „Wieliczka” Trasa Turystyczna – 146 osób. Ponad 300 przewodników oprowadza turystów po podziemiach kopalni. Wdrażany obecnie

Motywacyjny System Wynagrodzeń stanowi priorytet strategii przedsiębiorstwa w zakresie polityki personalnej. W 2005 r. kopalnia została uhonorowana nagrodą najsolidniejszego pracodawcy w województwie małopolskim.

Program wieloletni

Z troski i odpowiedzialności za zabytek kopalnia przystąpiła do opracowania programu wieloletniego. Program ten określa warunki optymalnego pod względem ekonomicznym i technicznym ograniczania zagrożeń górniczych oraz coraz szerszego udostępniania zabytku społeczeństwu. Realizując założenia tego programu, wielicka kopalnia będzie dążyć do samofinansowania się przedsiębiorstwa w perspektywie najbliższych 15 lat. Priorytetowym zadaniem w tym okresie jest osiągnięcie tzw. modelu docelowego.

Model docelowy

Model ten zakłada stabilizację górotworu poprzez osiągnięcie w 2020 r. stanu ok. 350 komór i 60 km chodników umieszczonych na sześciu poziomach sięgających 240 m. Realizacja tych założeń oznaczać zatem będzie likwidację 2614 tys. m³ pustek poeksploatacyjnych, zabezpieczenie 116 komór oraz ograniczenie zagrożenia wodnego. Przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja wyrobisk, badania i analizy geomechaniczne pozwoliły na wyznaczenie komór o wartości historycznej, które należy zachować dla przyszłych pokoleń, a także tych, które zlikwidować. Zmniejszenie obszaru i objętości podziemnych wyrobisk w znacznym stopniu zmniejszy koszty funkcjonowania kopalni i podniesie poziom bezpieczeństwa nie tylko obiektu, lecz również położonego nad nim miasta. Rekultywacji i rewitalizacji poddane zostaną tereny poprzemysłowe kopalni.

Odpowiedzialność za środowisko

Realizując odpowiedzialną wobec środowiska naturalnego politykę ekologiczną, kopalnia wypompowuje i odsala wody w nowoczesnym zakładzie utylizacji, produkując ok. 15 tys. t soli rocznie. Proces utylizacji jest bardzo kosztowny i tylko w niewielkim procencie pokrywany zyskiem ze sprzedaży soli. Plan wieloletni zakłada 10-krotne ograniczenie dopływu wód w perspektywie 15 lat. Realizowane będzie ono nowatorską metodą „tamponarzu” – uszczelniania górotworu z powierzchni. Koszt projektu to ok. 132 mln zł. Jego realizacja pozwoli zapobiegać katastrofom podobnym do tej z 1992 r., która zagroziła istnieniu bezcennego zabytku.

Lider przedsiębiorczości

Kopalnia to lider rozwoju gospodarczego miasta Wieliczka. Obiekt odwiedza ponad milion turystów rocznie. Poziom zadowolenia gości z pobytu pod ziemią, standardu usług, oferty i zagospodarowania obiektu jest wysoki (5,19 w sześciodziesięciu stopniowej skali).

Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania terenu Kopalni Soli „Wieliczka”

Komora Wessel na poziomie III wielickiej kopalni

Mimo to kopalnia stawia sobie coraz wyższą poprzeczkę. Poprawia estetykę i atrakcyjność nie tylko podziemi, ale również terenów wokół szybów, co poprawia wizerunek miasta. Rewitalizacji poddane zostanie 73 ha przemysłowych terenów kopalni. Na tym obszarze będzie zbudowana nowoczesna infrastruktura turystyczna, obiekty sportowo-rekreacyjne, miejscowa wypoczynku i rozrywki.

Turystom i mieszkańcom

Park Kingi, znajdujący się w bezpośrednim otoczeniu szybu Daniłowicza, odzyska swój historyczny kształt i klimat. Będzie miejscem wypoczynku zarówno mieszkańców, jak i turystów. Ozdobą parku stanie się odrestaurowany budynek Łazienek Salinarnych, pełniący rolę hotelu dla kuracjuszy Podziemnego Ośrodka Rehabilitacyjno-Leczniczego kopalni. Na skraju parku, na miejscu wyburzonego w ubiegłym roku komina, już wkrótce zostanie oddany do użytku nowoczesny parking. Nowe wejście od strony szybu Daniłowicza już zaprasza turystów do zwiedzania podziemi.

Bezpieczeństwo, komfort i wygoda zwiedzania to kolejny niezwykle ważny aspekt programu wieloletniego. Obecnie turyści korzystają z szybu Daniłowicza, na potrzeby obsługi osób niepełnosprawnych przygotowywany jest szyb Kinga. Docelowo do roku 2020 turystom i pracownikom mają służyć jeszcze trzy kolejne: Regis (wyjazd w centrum miasta), Paderewski (zejście na poziom I) i Kościuszko (transport załogi i materiałów).

Obszar poeksploatacyjny kopalni otworowej Barycz (61,9 ha) zostanie zagospodarowany na cele rekreacyjne, leśne i łąkowe. Tereny pogórnice (pełniące dotychczas funkcję kopalni odkrywkowej piasku podsadzkiowego), tzw. Psia Górka (9,71 ha), zamienią się w służący turystom i mieszkańcom kompleks sportowo-rekreacyjny.

Rozwój turystyki

Turystom z całego świata kopalnia najbardziej znana jest ze swej podziemnej trasy turystycznej. Rokrocznie tym najcenniejszym historycznie fragmentem wielickich podziemi, usytuowanym na głębokości 64–135 m pod ziemią, wędruje ponad milion osób. Więcej niż połowa z nich to obcokrajowcy, przyjeżdżający z najróżniejszych stron świata, krajów tak odległych jak np. Mauritius, Chile, Tajwan, Dominikana, Paragwaj. Z roku na rok na znaczeniu zyskują też pozostałe funkcje obiektu, tj. organizacja imprez i lecznictwo.

Podziemne inwestycje

Plan wieloletni kopalni wyznacza również priorytetowe cele w działalności turystycznej kopalni. Zakłada m.in. systematyczne zwiększanie liczby gości do 1,37 mln w ciągu najbliż-

szych pięciu lat oraz osiągnięcie stanu recepcji 1,65 mln osób w roku 2020. Realizacja tych założeń będzie możliwa dzięki zwiększaniu przepustowości kopalni (udostępnienie wspomnianych wyżej szybów), oferowania alternatywnych tras zwiedzania i produktów, zmniejszenia efektu sezonowości, utrzymania, zabezpieczania i udostępniania nowych komór.

W ubiegłym roku z części niedostępnej dla turystów przeniesiona została kaplica św. Jana. Obecnie zwiedzają ją turyści, celebrowane są w niej uroczystości religijne. W przyszłości planowane jest udostępnienie gościom kolejnych komór, m.in.: Urszula, Geramb, Drozdowice IV, Pistek, Lill, Kazanów, Słowacki, Witos Górny, Haluszka III.

125 m pod ziemią budowane jest centrum handlowo-gastronomiczne w komorze Witos Górny, które razem ze zmodernizowaną komorą Budryk (podziemna restauracja) stanowić będzie miejsce odpoczynku po podziemnej wędrowce. W najbliższych latach atrakcyjność oferty gastronomicznej podniesie włączona do tego kompleksu pobliska komora Słowacki.

Do końca przyszłego roku zostanie także uruchomione centrum wystawienniczo-edukacyjne w komorze Drozdowice IV, co umożliwi szybki rozwój oferty dla turystyki szkolnej. W przygotowaniu jest program edukacyjny dla dzieci „Solilandia”. Na potrzeby tej oferty przeznaczona zostanie wyremontowana i odpowiednio zaaranżowana komora Pistek.

Samofinansowanie obiektu

Realizację programu wieloletniego wspomogą sukcesywnie wprowadzane strategie: wzrostu efektywności i wzrostu przychodów własnych. Pierwsza z nich zakłada wzrost liczby likwidowanych rocznie komór, przy zamrożeniu kosztów i stopniowym zmniejszaniu zatrudnienia. Druga strategia – pokrywanie w coraz większym stopniu kosztów utrzymania kopalni przychodami własnymi. Obecnie kopalnia otrzymuje 46 mln zł dotacji z budżetu państwa, która przeznaczana jest na zabezpieczenie i utrzymanie obiektu. Spółka Kopalnia Soli „Wieliczka” Trasa Turystyczna utrzymuje się z przychodów własnych. Program wieloletni przewiduje ciągły wzrost przychodów własnych zarówno dzięki stale wzrastającemu ruchowi turystycznemu, jak również zagospodarowaniu terenów przemysłowych pod kątem infrastruktury turystycznej. Program wieloletni Kopalni Soli „Wieliczka” przyniesie oszczędności dla budżetu państwa, ponieważ zoptymalizuje koszty i pozwoli na przyspieszenie tempa jej rozwoju, co doprowadzi w perspektywie 15 lat do osiągnięcia samofinansowania działalności.

Więcej informacji na temat Kopalni Soli „Wieliczka” na stronie internetowej: www.kopalnia.pl